

**Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут філософії НАН України
Інститут історії України НАН України
Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**

ОСВІТА І НАУКА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

МАТЕРІАЛИ

**II Всеукраїнської наукової конференції
(присвяченої 100-річчю Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара)**

26-27 жовтня 2018 р.

Частина I

УДК 303
ББК 63.3
О 72

Редакційна колегія:

Іваненко Валентин Васильович, д.і.н., проф., проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Токовенко Олександр Сергійович, д.філос.н., проф., декан факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Іщенко Ігор Васильович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Горбатенко Володимир Павлович, д.політ.н., проф., заступник директора Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

Касьянов Георгій Володимирович, д.і.н., проф., зав. відділу новітньої історії та політики Інституту історії України НАН України

Пометун Олена Іванівна, д. пед. н., проф. член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України.

Хамітов Назіп Віленович, д.філос.н., проф., провідний науковий співробітник відділу філософської антропології Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України

Крилова Світлана Анатоліївна, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Висоцький Олександр Юрійович, д.політ.н., проф., професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Кривошеїн Віталій Володимирович, д.політ.н., проф., завідувач кафедри соціології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Третяк Олексій Анатолійович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Окороков Віктор Броніславович, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Ключник Руслан Максимович, к.політ.н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин Університету імені Альфреда Нобеля.

О 72 Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій. Матеріали II Всеукраїнської наукової конференції. 26-27 жовтня 2018 р., м.Дніпро. Частина I. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2018. – 314 с.

У збірник вміщено матеріали II Всеукраїнської наукової конференції «**Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій**», що присвячені осмисленню стану та проблем сучасної освіти і науки в Україні та у світі, визначенню дієвих заходів та оптимальних шляхів подолання негативних явищ в освітній та науковій сферах. Рекомендовано для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, науковців.

© Колектив авторів, 2018

© ДНУ ім. Олеся Гончара, 2018

тощо). Таке завдання допомагає студентам вдосконалювати мистецтво красномовства, має патріотичну спрямованість та формує вміння тримати увагу аудиторії.

При викладанні спецкурсу «Підготовка молоді до сімейного життя та відповідального батьківства» проводиться диспут з тематики технології формування лідера-патріота у сім'ї, патріотичне виховання в сім'ї, формування лідерських якостей у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, що допомагає у розвитку вмінь переконувати оточуючих.

Позитивний вплив на формування особистості лідера-патріота надають заходи, пов'язані з волонтерською діяльністю, які дозволяють розвинути відповідальність, любов і турботу до навколишнього світу і людям, підвищити патріотичний дух, а також рівень моральних і етичних цінностей. Такого роду завдання студенти отримують при вивченні дисципліни «Інклюзивна та соціальна педагогіка»

Наведені приклади є лише частиною загальної програми формування та розвитку якостей лідера-патріота, що проводиться у рамках наукового дослідження. Напрацювання таких форм роботи зі студентами продовжується, йде пошук нововведень в освітньому просторі університету. Це і тренінгова робота, рольові ігри, інтерактивні методи, пошукова діяльність. Розробка нових форм є наступним завданням у подальших наукових та методичних розвідках.

Список використаних джерел

1.Будак В.Д. Військово-патріотичне виховання як складова національно-патріотичного виховання молоді / Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : збірник наукових праць / за ред. проф. Анатолія Ситченка. – № 4 (55), грудень 2016. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. – 396 с. – С. 212-215. 2.Будак В.Д. Особливості військово-патріотичного виховання студентської молоді / Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. / за ред. проф. Тетяни Степанової. – № 4 (59), грудень 2017. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. – С. 74-79. 3.Мараховська Н. В. Педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх учителів у процесі навчання дисциплін гуманітарного циклу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н. В. Мараховська. – Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Харків, 2009. – 24 с. 4.Олексюк О.Є. Лідерські риси та якості як складові структури особистості лідера / Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. / за ред. проф. Тетяни Степанової. – № 4 (59), грудень 2017. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. – С. 372-380.

В. Г. Юфименко, В. О. Курило

ДОТРИМАННЯ НАУКОВОГО СТИЛЮ В СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБОТАХ ЗІ СТОМАТОЛОГІЇ

Загальновідомо, що підготовка висококваліфікованих національних медичних кадрів із вищою освітою неможлива без опанування фахової мови, зокрема і вузькоспеціальної [2]. Проте наш досвід свідчить, що молоді студенти-науковці, дослідники в галузі стоматології, автори дисертацій і наукових статей досі повною мірою не засвоїли українськомовні норми термінологічної системи цієї галузі, не опанували практичних навичок їх правильного використання. З огляду на це засвоєння основ наукового стилю української мови у процесі написання студентських наукових робіт займає чільне місце.

Власні дослідження наукових текстів свідчать, що сучасні автори наукових праць зі стоматології далекі від нормативного рівня знань норм української мови. Тому зосереджуємо увагу на найпоширеніших мовних помилках, зокрема працюємо над труднощами перекладу. Двомовне (російсько-українське) середовище, яке досі збереглося на певних територіях України, накладає помітний відбиток і на мо-

вну систему, яка обслуговує стоматологічну галузь, призводячи до труднощів уживання багатьох термінологічних слів і словосполучень, створюючи мовні одиниці, які не є нормою ні в російській, ні в українській мовах.

За результатами власних текстологічних досліджень наукових джерел у галузі стоматології (монографії, наукові статті, навчальні видання) ми виокремили і пропонуємо стоматологам працювати з групою лексичних одиниць (слів і словосполучень), переклад яких із російської мови українською викликає труднощі. Наведемо окремі з них.

Многослойный плоский ороговевший эпителий – **багатошаровий плесканий** [7, с.456; 5, с.646] **зроговілий** [7, с.252] **епітелій**; отбеливание зубов – **віблювання** [3, с.543; 5, с.351] **зубів**; пищевой комок – **харчова грудка** [6, с.178]; прием пищи – **в(у)живання їжі; їда** (*їда* – це процес уживання їжі) [1, с.57]; сверхкомплектные зубы – **надкомплектні** [4, с. 393] **зуби**.

Окремо вивчаємо, що морфема –**видний** українською мовою перекладається – **подібний**. Тому в стоматології: **вісімкоподібний** (кореневий канал); **гелеподібна** (суміш); **клиноподібний** (дефект) і т.п. Бувають і спрощені форми: **кулястий бор** (рос. «шаровидный»); **остістий** (рос. «шиповидный») (шар епітелію); **серпасті клітини** (рос. «серповидные»); **шипуватий еритроцит** (рос. «шиповидный»); **шипуваті** **зуби**. Ці форми здебільшого утворюються за законом милозвучності української мови задля уникнення немилозвучного повторення окремих складів (неправильно, бо немилозвучно: **шипоподібний, серпоподібний**).

Опрацьовуємо труднощі перекладу українською мовою іменника «образование», який дуже поширений у анатомії, а отже, в медицині загалом і в терапевтичній стоматології зокрема. Підкреслюємо, що за новітніми уявленнями науковців, «образование – 1. (действие) утворення, утворювання, створення, формування... 2. (результат действия) утвір» [3, с.495]. Отже, згідно з цим сучасним трактуванням значення слова, правильно: **емалеві пластинки нагадують тонкі, довгі, листоподібні утвори**; **пульпа зуба – це сполучнотканинний утвір**; **великі слинні залози – це часточкові утвори**; **судини періодонта мають клубочкові утвори**; **утворення веретен пов'язують із взаємопроникненням відростків одонтобластів у шар енамебластів**.

Багатоваріантним залежно від нюансів лексичного значення є і переклад прикметника «подвижный». Оскільки він стосується однієї з визначальних категорій у стоматології, коли йдеться про певну патологію зубів, то підкреслимо, що «подвижный – 1. (двигающийся) **рухомий**... рухома рівновага; рухомий наголос; 2. (легкий в движении, живой) рухливий, жвавий, моторний – рухлива (жвава) дитина» [3, с.633]. Отже, **зуби рухомі** (або **нерухомі**) (а не **рухливі!**); так само - і щодо всіх інших органів: **верхня щелепа нерухома, а нижня рухома** і т.д.

Кожному студенту-досліднику, лікарю, зокрема і стоматологу, необхідні розвинуті чуття наукової мови, мовний смак, володіння науковим стилем мовлення і письма, мовними засобами наукового, насамперед вузькоспеціалізованого тексту. Ці якості сприяють поглибленню спеціальних професійних знань, опануванню методології наукового пошуку, вмінь здобувати, аналізувати, систематизувати наукові факти, вільно володіти нормативною національною науковою мовою в усній і письмовій формах, адже це є необхідними складовими високої професійної компетентності.

Список використаних джерел

1.Лещенко Т.О. Українська мова за професійним спрямуванням / Т.О. Лещенко, Т.В.Шарбенко.- Полтава, 2010.- 234 с. 2.Місник Н.В. Медичний словник як основне джерело систематизації та унормування галузевої термінології / Н.В. Місник // Українська термінологія і сучасність: матеріали II Всеукр. наук. конф. – К., 1997.- С.197-199. 3.Новітній російсько-український словник / Укладач Коврига Л.П.; за ред. проф. Степаненка М.І.- Харків: Белкар-книга, 2006.- 1072 с. 4.Орфографічний словник української мови.- К.: Довіра, 1994.- 864 с. 5.Російсько-український словник

Князев Олег Максимович, магістр кафедри космічних інформаційних технологій фізико-технічного факультету Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Коба Юлія Валеріївна, викладач математичних дисциплін Коледжу ракетно-космічного машинобудування Дніпровського національного університету ім.О.Гончара.

Кобзева Ірина Миколаївна, заступник директора НМЦЗВТ комунального вищого навчального закладу освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР», Голова Правління ГО «Два береги».

Коломієць Олег Георгійович, капітан м\с резерву ЗСУ, лікар, м. Вінниця.

Колядич Едуард Вадимович, магістр Національного університету фізичного виховання і спорту України.

Конакова Ольга Володимирівна, к.мед.н., доц., доцент Запорізького державного медичного університету.

Кордонська Ірина Василівна, викладач Могилів-Подільського технолого-економічного коледжу Вінницького НАУ.

Коропатник Михайло Михайлович, к.і.н., доц., доцент кафедри суспільних дисциплін та методики їх викладання Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського.

Крамарьова Юлія Сергіївна, к.мед.н., доцент ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України».

Кругляков Віктор Євгенович, к.і.н., доц., доцент кафедри історії мистецтв історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Крутієва Лариса Анатоліївна, вихователь-методист КЗ «ДНЗ» (ясла-садок) №210 КТ» КМР.

Кулагін Олександр Олександрович, к.мед.н., викладач ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України».

Куляк Ірина Володимирівна, студентка 2 курсу магістратури денної форми навчання спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність».

Курило Володимир Олександрович, студент II курсу Української медичної стоматологічної академії (м. Полтава).

Курицька Ганна Андріївна, студентка IV курсу Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Лагдан Світлана Петрівна, старший викладач кафедри українознавства Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна.

Ладик Алла Олександрівна, студентка 6 курсу спеціальності «Інформатика» фізико-математичного факультету Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

Лазор Наталя Володимирівна, ст. викладач.

Лаута Олена Дмитрівна, к.філос.н., доцент Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Лебеденко Віталій Юхимович, к.біол.н., доц., доцент кафедри біохімії та медичної хімії ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України».

Лисенко Наталя Олександрівна, к.філол.н., доцент кафедри українознавства та латинської мови Національного фармацевтичного університету.

Лисенко Олена Анатоліївна, аспірантка кафедри психології і педагогіки, викладач кафедри англійської мови і перекладу Київського національного лінгвістичного університету.

Лисичарова Галина Олександрівна, к.пед.н., доц., доцент кафедри фізичної та економічної географії економічного факультету Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Литвин Наталя Володимирівна, вчитель української мови та літератури Криворізької загальноосвітньої школи I-II ст. № 10.

<i>Олексюк О. Є.</i> Формування у студентів якостей лідера-патріота під час викладання соціально-гуманітарних дисциплін.	78
<i>Юфименко В. Г., Курило В. О.</i> Дотримання наукового стилю в студентських наукових роботах зі стоматології.	80
<i>Уварова О. О.</i> Гуманітарні дисципліни у медичному ВНЗ: особистісний, практичний та виховний аспекти.	82
СЕКЦІЯ II. СУЧАСНА ОСВІТА: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД, МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА. ГЕНДЕРНА ОСВІТА	84
<i>Воробійова Л. С.</i> Новая «антропологическая» парадигма образования как вызов современного кризиса.	84
<i>Сагач О. М.</i> Професійне зростання вчителя як необхідна умова педагогічної діяльності	85
<i>Плаксина О. І.</i> Логіка та методика педагогічних досліджень: їх сучасні особливості.	87
<i>Жержова Т. А.</i> Роль симуляционного обучения в системе непрерывного медицинского профессионального образования в акушерстве и гинекологии.	89
<i>Кондрук А. М., Чорненька Л. Г., Соляр Л. В.</i> Електронні навчальні посібники в системі підготовки компетентісного спеціаліста.	91
<i>Панченко Г. Ю., Зайченко О. Е., Клименко М. І., Просоленко К. О., Фролова-Романюк Є. Ю.</i> Новації медичного післядипломного навчання (в рамках обговорення стратегії розвитку медичної освіти в Україні).	92
<i>Юдіна А. В.</i> Особливості диригентської підготовки студентів спеціалізації «Народне пісенне мистецтво» в Мелітопольському училищі культури.	94
<i>Rodionova V. V., Dmitrichenko V. V., Khmel O. S.</i> Algorithm of Creating an Educational Videofilm From the Clinical Immunology and Alergology Cycles.	95
<i>Gashynova K. Y., Khmel O. S., Kovalenko O. M.</i> Effectiveness of Videomaterials' Use in Educational Process.	96
<i>Авраменко О. В.</i> Упровадження технологій дистанційного навчання у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців.	97
<i>Бачинський П. П., Цігнадзе Т. П.</i> Проблеми медичної і духовної біоетики в світлі сучасної соціології в Україні.	99
<i>Бойко Ю. А., Бойко И. А., Кащенко О. А.</i> Опыт подготовки и проведения всеукраинской олимпиады по физиологии среди студентов медицинских ВУЗов.	101
<i>Бондарева О. О., Тищенко І. В.</i> Досвід проведення заходу з виховної роботи з іноземними студентами.	102
<i>Борзенко О. П.</i> Вебінар як інтерактивний засіб підвищення рівня мотивації щодо розвитку професійної діяльності викладача іноземної мови.	103
<i>Головко С. О.</i> Використання цифрових та інтерактивних технологій у підготовці майбутніх менеджерів	104
<i>Гризун Л. Е., Ладик А. О.</i> Развитие креативности на уроці інформатики: навіщо, як і в чому суть?	106
<i>Гринько В. О.</i> Проектування цифрових освітніх ресурсів у процесі навчання майбутніх учителів початкової школи.	108
<i>Дерека І. В.</i> Труднощі в навчанні технічної англійської мови.	109
<i>Дараган Г. М., Бараннік Ю. І., Прохорова Д. В.</i> Сучасна методика проведення занять з мікробіології в медичних вищих навчальних закладах	110
<i>Доценко Н. А.</i> Набуття компетенцій в умовах інформаційно-освітнього середовища: організаційний аспект.	112
<i>Думіна І. В.</i> Інтелектуальні карти як метод навчально-пізнавальної діяльності дошкільників.	113